

МОТИВИ

към проект на Правилник за устройството и дейността на Гаранционния фонд

Причини, налагащи приемането:

С Кодекса за застраховането, обн., ДВ, бр. 102 от 2015 г., (КЗ), в законодателството на Република България са въведени разпоредбите на Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II). С КЗ са въведени и изменения и допълнения в правната уредба на Гаранционния фонд (ГФ).

В чл. 526 от КЗ е предвидено, че към управлението и дейността на ГФ се прилагат съответно изискванията на глави седма, осма и десета, като не се прилагат чл. 77, ал. 1, т. 2 и т. 3, буква "з", чл. 81, 82, чл. 86, ал. 3, чл. 87 и 91 от КЗ. Съответното препращане налага детайлизирането на уредбата за отразяване на спецификите, произтичащи от особеностите на ГФ. Това налага разработване на специфични правни изисквания относно системата на управление, в това число изисквания относно политиките по чл. 77, ал. 1, т. 3 от КЗ, които трябва да бъдат приети от управителния съвет, и относно ключовите функции и техните правомощия, които да бъдат съобразени с обстоятелството, че ГФ не е застраховател.

Необходимо е доразвиването на уредбата на дейностите, извършвани при упражняване на правомощията на съвета на ГФ във връзка с определяне на размера на вноските по чл. 554, т. 1 и по чл. 263, ал. 2 от КЗ, като се предвиди срок за представяне на предложението за размера на вноските. Предложен е краен срок 30 септември, за да може да се осигурят условия за пълноценно провеждане на административното производство за одобряване на предложените размери на вноските от страна на Комисията за финансов надзор до края на календарната година, включително за провеждане на общественото обсъждане със заинтересованите лица. Необходимо е също така да се регламентира съдържанието на предложението за тези вноски, което да включва статистически данни, актюерски допускания, които стоят в основата на предложението, актюерски анализ и обосновка на същото, както и оценка на въздействието на направените предложения и прогноза за, очакваната промяна в средствата на фондовете, управлявани от ГФ. С въвеждането на тези изисквания се цели повишаване на качеството на направеното предложение и създаване на предпоставки за по-задълбочена проверка от страна на КФН и за вземане на по-обосновано решение на надзорния орган относно размера на вноските. По същите съображения е предложена и регламентация на съдържанието на предложението за допълнителни вноски по чл. 554, т. 2 от КЗ и на правилата за разпределяне на тези вноски между застрахователите в случай на недостиг на средства във Фонда за незастраховани МПС на ГФ. Такава регламентация не съществува до настоящия момент и това представлява празнота в нормативната уредба, която е от естество да възпрепятства ефективното осъществяване на функциите на ГФ, възложени му по закон.

В чл. 551, ал. 1 от КЗ е предвидено изискването за представяне на застраховка „Гражданска отговорност“ от страна на членовете на управителния съвет със застрахователна сума и условия, определени с правилника на ГФ. Това законово изискване налага въвеждането на по-подробни правила в проекта на правилник. На основание чл. 551, ал. 1, във връзка с ал. 2 от КЗ застраховката трябва да покрива отговорността на всеки член на управителния съвет за вредите причинени виновно от него на ГФ. В съответствие с целта на предвидената по закон застраховка „Гражданска отговорност“ на членовете на

управителния съвет на ГФ, предвидена по закон, в правилника е предложено същата да бъде индивидуална и да бъде сключвана с бенефициер ГФ. С оглед точното разграничаване на отговорността между застрахователите е направено предложение застрахователният договор да покрива отговорността за вреди, които са настъпили през срока на неговото действие, при условие че неправомерните действия или бездействия на застрахованото лице са били извършени или допуснати в срока на застрахователния договор или в определен ретроактивен период преди неговото сключване. По този начин се цели създаването на гаранции, че няма да се изключи покритието на застрахователни събития, при които фактическият състав на непозволеното увреждане не попада изцяло в срока на застрахователния договор. Предложен е ретроактивен период от една година. Предложен е размер на застрахователната сума от 3 000 000 лв. за всяко застрахователно събитие и 4 000 000 лв. за всички застрахователни събития за една година. Направено е предложение застраховката да се сключва за сметка на съответния член на управителния съвет, по съображения, че тази застраховка е уредена като една от личните гаранции по чл. 551, ал. 1 от КЗ, които членовете дават за добро управление на ГФ. Тези гаранции включват също така и три месечни брутни възнаграждения. По същия начин както тази гаранция се предоставя с лични средства на членовете на управителния съвет следва да се приеме, че изискването на закона е застраховката на гражданската им отговорност за вреди също трябва да бъде за тяхна сметка. Предложени са и гаранции, които да позволят на ГФ като бенефициер да може да осъществи правата си – задължение за депозиране на копие от застрахователния договор в ГФ и допълнителни изисквания в случай на сключване на застраховката при условията на разсрочено плащане на застрахователната премия, които да намалят възможността за предсрочното ѝ прекратяване, без бенефициерът да бъде известен своевременно за това обстоятелство.

Необходимо е доразвиването на процедурите за вземане на решения от управителния съвет на ГФ, като предвид необходимостта от вземане на решения неприсъствено, като акцент е поставен на регламентацията на реда за вземане на решения при условията на писмена процедура и на заседанията, провеждани дистанционно с осигуряване на виртуално участие на членовете на управителния съвет.

В проекта е предложено и доразвиване на уредбата на дейностите, осъществявани при упражняване на правомощията на изпълнителните директори на ГФ, произтичащи от качеството им на постоянно действащи органи на ГФ, свързани с текущото му управление.

Предложена е и по-детайлна регламентация на организацията и дейността на администрацията на ГФ, като от една страна е предвидено задължение служителите да бъдат назначавани по трудови правоотношения, а от друга – се създава възможност за гъвкавост и за целите на определени задачи или дейности, като са с извънреден характер или изискват специални знания, да бъдат ангажирани лица по гражданско правоотношение.

Като ключов елемент за осигуряване на добро управление на ГФ е предложена по-подробна регламентация на механизмите за избягване на конфликти на интереси.

Предложена е и по-детайлна уредба на дейностите по изготвяне и приемане на бюджета на ГФ с цел, от една страна, да се стимулира доброто управление на средствата във фондовете, управлявани от него, като за тази цел е предложено административната издръжка и инвестициите на фонда в активи за собствената дейност да са за сметка на приходите от инвестиране на средствата на Фонда за незастраховани МПС, приходите от вземания по

регресни искове на ГФ и други източници, незабранени със закон. От друга страна, следва да се отчитат особеностите на текущата ситуация на финансовите пазари, които не позволяват реализиране на висока доходност без поемане на неоправдани инвестиционни рискове, поради което е предложено разходите за административна издръжка да могат да бъдат и за сметка на другите приходоизточници на фонда като приходите от глоби и санкции и вноски на застрахователите, ако това е предвидено в одобрения бюджет на ГФ за съответната година. Предвид предоставената правна възможност част от административните разходи на ГФ да се покриват за сметка на приходите от вноски на застрахователите и предвид необходимостта от преценка на тяхната достатъчност, е наложително процедурата по одобряване на бюджета на ГФ да се синхронизира във времето с процедурата по одобряване на размера на вноските на застрахователите във Фонда за незастраховани МПС. По тази причина е предложено проектът на бюджет на ГФ да се внася едновременно с предложението за вноски – ежегодно до 30 септември. Също така са направени предложения относно съдържанието на предложението на управителния съвет на ГФ, което да съдържа прогноза за всички приходи на ГФ и обосновка по всеки един от правните критерии за обосноваване на бюджета съгласно чл. 529, ал. 1 от КЗ. Като гаранция за благоразумно бюджетиране на ГФ и с цел създаване на нормативна основа за прозрачно вземане на обосновано решение от страна на КФН при одобряване на бюджета на ГФ, е предложено детайлизиране на правната уредба при преценката дали административните разходи на фонда са необосновано завишени по смисъла на чл. 529, ал. 1 от КЗ.

С цел усъвършенстване на правната уредба на дейностите на управителния съвет на ГФ по организиране събирането на средствата във фондовете, управлявани от ГФ, и предвид сигналната функция по чл. 524 от КЗ за уведомяване на КФН в случай на забавени плащания от страна на застрахователите, е предложено задължение на Управителния съвет на ГФ да изчислява дължимите суми спрямо всеки застраховател. Предложено е по отношение на задължителните застраховки „Гражданска отговорност“ на автомобилистите и „Злополука“ на пътниците в средствата за обществен превоз, това изчисляване да става на база информацията в регистрите на застрахователните полици, които се поддържат в ГФ. По отношение на застраховките по раздел I от Приложение № 1 към КЗ, за които се дължат вноски в обезпечителния фонд, обаче не е налице единна информационна система и единен регистър, който да позволява изчисленията да бъдат извършени непосредствено от ГФ. По тази причина и в съответствие с чл. 525 от КЗ е предложен ред, по който ГФ да изисква необходимата информация от КФН. С цел прозрачност и сравнимост на исканата информация, е предложен образец за искането на информация, оформен като приложение към проекта на правилник. Предвидени са и правила за изчисляване на дължимата вноска към Обезпечителния фонд в основните хипотези на комбинации от животозастрахователни договори, които се срещат в практиката.

Във връзка със законовата делегация по чл. 557, ал. 2 от КЗ в проекта на правилник са дефинирани значителните телесни увреждания, причинени от МПС, чийто водач е неизвестен, при наличието на които ГФ заплаща обезщетения и за причинените от неизвестния водач имуществени вреди. Дефиницията е пренесена от действащия правилник на ГФ, доколкото не са налице предпоставки за нейната промяна.

В чл. 614 и чл. 615 от КЗ е предвидено, че ГФ е единственото лице, което може да бъде назначено за синдик на застраховател, а чл. 607, ал. 1 от КЗ предвижда възможността ГФ да бъде назначен за ликвидатор на застраховател. Тези разпоредби обуславят необходимостта от по-детайлна уредба на организацията на дейността на ГФ като синдик и ликвидатор. Като

е отчетена ограничената възможност за доразвиване на правната уредба, която се съдържа в КЗ и Търговския закон, проектът се ограничава само до правила за избягване на конфликти на интереси на длъжностните лица и служителите на ГФ, които са непосредствено ангажирани в изпълнението на задълженията на синдика. В тази връзка е предложено съветът на ГФ въз основа на изрично предвидената възможност за решаване и на други въпроси, предоставени му с правилника за устройството и дейността на ГФ по чл. 535, т. 3 от КЗ, да реши въпроса относно заместването на изпълнителния директор, непосредствено изпълняващ задълженията на ГФ като синдик, в ситуация на конфликт на интереси, произтичаща от ангажиментите му в производството по несъстоятелност. Предложени са също така и изисквания спрямо минималната застрахователна сума по задължителната застраховка за отговорност на ГФ като синдик като гаранция за защита на интересите на трети увредени лица, и на имуществото на ГФ. Предложена е правна уредба и на дейностите на ГФ по публикуване на информация, която е от интерес на кредиторите на застрахователя в несъстоятелност на страницата на ГФ, в това число на български и на английски език, като гаранция за по добра информираност в това число на кредиторите, при условията на правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги.

Цели, които се поставят с приемането на правилника:

С проекта на правилник се цели завършването на уредбата на устройството и дейността на ГФ. По конкретно се цели доразвиването на изискванията към системата на управление, дейностите, свързани с упражняването на правомощията на компетентните органи на ГФ, регламентиране на сроковете, в които следва да се правят важни предложения на тези органи, за да може да се създадат условия за оптимално и прозрачно разгръщане на производствата по издаване на одобрения от страна на КФН, като по този начин се повиши ефективността на взаимодействието между КФН и ГФ.

Очаквани резултати от прилагането:

С проекта на Правилник за устройството и дейността на ГФ ще се завърши уредбата на ГФ и ще се създадат условия за по-надеждно му управление, както и за по-ефективното му взаимодействие с КФН.

Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Предлаганият проект на Правилник за устройството и дейността на ГФ няма пряко отражение върху бюджета на КФН и не е необходимо осигуряване на допълнителни разходи/трансфери/други плащания. Прилагането на наредбата не свързано с допълнителни разходи за ГФ.

Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Проектът на правилник не противоречи на разпоредбите на правото на ЕС и не съдържа разпоредби, които транспонират изисквания на правото на ЕС, поради което не е приложена справка за съответствието му.

На основание чл. 6 от Правилата за нормативна дейност на Комисията за финансов надзор проектът на правилник заедно с мотивите се публикува на интернет страницата на Комисията за финансов надзор, като срокът за предложения и становища по проекта на правилник, публикуван за обществени консултации, е 30-дневен.